

Részletes ismertető az Irodalom 7.

tankönyvről és munkafüzetéről

(FI-501020701/1; FI-501020702/1)

Bevezetés

A kiadvány 7. osztályos diákok számára készült újgenerációs tankönyv. A tartalmat a Nemzeti alaptanterv [110/2012 (VI. 4.) Korm. rendelet] és az 51/2012. (XII. 21.) EMMI-rendelet 2. sz. melléklet: Kerettanterv az általános iskola 5–8. évfolyama számára 2.2.01.1. „A” változat, valamint az 5. sz. melléklet: Kerettanterv a gimnáziumok 5–12. évfolyama számára 5.2.01. előírásai határozzák meg.

Az újgenerációs kiadványok az érték- és hagyományörző, emellett élményközpontú oktatás korszerű módszereit alkalmazzák. A 7-es irodalomtankönyv az újgenerációs irodalomtankönyv-család harmadik kötete, amely a 2015-ben elkészített kísérleti tankönyvet kipróbálók tapasztalata, javaslatai alapján készült. A kiadvány a kísérleti tankönyv átdolgozása. Az átdolgozás során figyelembe vettük az iskolákból érkező visszajelzéseket, a kipróbáló tanárok, diákok, a szakértők és a szélesebb nyilvánosság véleményét, javaslatait.

A tankönyv felépítése

A tankönyv elején található bevezetés a könyv használatához nyújt segítséget a részletes tartalomjegyzékkel együtt. Ezután a *Kutass az interneten és a világhálón!* című részben az önálló kutatómunkához javasolt kézikönyveket és internetes oldalakat gyűjtöttük össze. Az *Év eleji ismételés* című lecke a hatodik osztályban tanult ismereteket idézi fel.

Az egymás után következő leckéket nagyobb egységekbe, hat nagy fejezetbe rendeztük:

- **A magyar romantika irodalmából:** *Bevezetés, A romantika és a reformkor, A reformkori sajtó, Kölcsey Ferenc: Csolnokon, Kölcsey Ferenc: Hymnus, Kölcsey Ferenc: Huszt, Kölcsey Ferenc: Parainesis Kölcsey Kálmánhoz (részletek), Vörösmarty Mihály: Szózat, Vörösmarty Mihály: Szép Ilonka, Petőfi Sándor: Csokonai, Petőfi Sándor: A XIX. század költői, Petőfi Sándor: Szeptember végén, Petőfi Sándor: Nemzeti dal, Arany János: Szondi két apródja;*
- **Lírai műfajok:** *Berzsenyi Dániel: Búcsúzás Kemenes-aljától, Vajda János: Nadas tavon, József Attila: Két hexameter, József Attila: Mikor az uccán átment a kedves, Radnóti Miklós: Tétova óda, Weöres Sándor: Himnusz a Naphoz, Kovács András*

Ferenc: Szénaillat, Szálinger Balázs: Szűnyog, szűnyog;

- **Regényrészletek:** *Alexandre Dumas: A három testőr (részlet), Mándy Iván: Csutak és a szürke ló (részlet), Csukás István: Vakáció a halott utcában (részlet), Gimesi Dóra – Jeli Viktória – Tasnádi István: Időfutár 1. A körző titka (részlet);*
- **Jókai Mór: A kőszívű ember fiai;**
- **Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője;**
- **Kisepikai alkotások:** *Mikszáth Kálmán: Bede Anna tartozása, Móricz Zsigmond: Hét krajcár, Kosztolányi Dezső: Esti Kornél. Kilencedik fejezet, Kányádi Sándor: Az igazi sportember, Heinrich Böll: A Balke család mérlege.*

A fejezeteket egész oldalas nyitóképek vezetnek be egy-egy, az adott részben szereplő műből választott idézettel. A fejezetek arányainak kialakításakor a kerettantervre támaszkodtunk. Az irodalmi szövegválasztás fontos szempontja volt, hogy a klasszikus értékek mellett modern szerzőkkel, a mai tizenéveseket érdeklő versekkel, regényrészletekkel is megismerkedjenek a tanulók.

A fejezeteket összefoglalások zárják, amelyek felidéznek a legfontosabb fogalmakat és a rendszerezést segítő kérdéseket, feladatokat tartalmaznak. A könyv néhány fejezetének végén *Olvasmányajánló* található, amelyben rövid ismertetés olvasható az ajánlott művekről. A könyv végén található *Ráadás* című fejezet is tartalmaz további ajánlott olvasmányokat.

A tankönyv végén *Fogalomtár* található, amely a gyors kereshetőség érdekében összegyűjtve, betűrendbe állítva közli a leckékben szereplő fogalmakat. Itt, a tankönyv végén kapott helyet a rövid életrajzi összefoglalókat tartalmazó *Életrajzi vázlatok* is.

A leckék szerkezete

A tankönyvcsalád egyik újdonsága, hogy jól strukturált, könnyen áttekinthető. A tananyagot rövid terjedelmű leckékre bontottuk, az egyes leckék moduljai és a hozzájuk tartozó vizuális rendezők (kevés kivételtől eltekintve) ismétlődnek:

- *Idézd fel!* (ráhangoló, ismétlő kérdések);
- *Szépirodalmi szemelvény;*
- *Kérdések, feladatok* (az irodalmi mű feldolgozását segítik);
- *Az irodalmi szöveghez kapcsolódó új ismeretek* (e rész címe egy kiemelten fontos fogalom);
- *Irodalmi barangolások* (nem minden leckében szerepel);
- *Szövegértés* (az Irodalmi barangolások szövegéhez kapcsolódóan);
- *Képek és irodalom;*
- *Kutass a világhálón!* (internetes kutatómunka).

A leckéket a tananyagegység címe nyitja. Ezt az *Idézd fel!* modul követi, amelyet vizuálisan is elkülönítettünk az utána következő irodalmi műtől. Az *Idézd fel!* általában

egy-két kérdést tartalmaz, amely felidézi a már korábban tanult ismereteket vagy az előző lecke végén található internetes feladatra utal vissza.

Az *Idézd fel!* után következik az irodalmi szemelvény, amelynek feldolgozását az utána következő *Kérdések, feladatok* modul segíti.

Az ismeretközlő szöveg tartalmazza az irodalmi műhöz kapcsolódó új ismereteket. A tankönyvi ismeretközlés a fogalmakat nem egyenként, egymástól elszigetelten tárgyalja, hanem egyetlen gondolatfolyamba ágyazza. Ez a gondolatmenet hetedik osztályban a lírai én köré épül. A főszöveget beépített címekkel és bekezdésekkel tagoltuk, a legfontosabb információkat pedig félkövérrel kiemeltük, hogy könnyebben feldolgozhatóvá tegyük az új ismereteket. A lecke témájához kapcsolódó illusztráció is segíti a tananyag elsajátítását.

Az *Irodalmi barangolások* modulban közölt, irodalomtörténeti, életrajzi érdekességekről szóló olvasmány arra ösztönzi a tanulókat, hogy a megismert irodalmi műhöz minél többféle ismeretet kapcsoljanak. Az olvasmányt követő szövegértelmezési feladatok tantermi és otthoni munkára egyaránt alkalmasak.

A *Képek és irodalom* című rész a képzőművészet világába kalauzol, és a leckék végén található a *Kutass a világhálón!* című feladathoz hasonlóan az önálló internetes kutatómunkát ösztönzi.

Kérdések, feladatok

A könyv a hagyományos kérdéskultúrát megújítja, s előtérbe helyezi a problémamegoldó készség fejlesztését, bevonva a vizuális kommunikáció lehetőségeit is. Elkülöníti az alapismeretek megszerzéséhez szükséges magyarázatokat, a gondolkodtató és vitára készítő feladatokat, valamint a szövegértés fejlesztését segítő kérdéseket. Minden típusnál arra törekedtünk, hogy a kiemelt fontosságú kulcskompetenciákat fejlesszük.

Jól elkülönülnek egymástól a tananyag elmélyítését segítő, a problémamegoldó és a rendszerezésre alkalmas, összefoglaló feladatok. A kiadvány kérdései és feladatai lehetőséget teremtenek a különféle tanulási módszerek, tevékenységformák alkalmazására és a differenciált óraszervezésre.

A munkafüzet

A tankönyvhöz készült munkafüzet tematikus rendben követi a könyv gondolatmenetét. A munkafüzet összeállításakor szintén a kerettanterv volt irányadó.

A munkafüzet a fokozatosság elvét alkalmazza: az egyszerűtől a bonyolultabb felé haladva egyre összetettebb ismereteket ad, gyakoroltat. Fontos szerepet szán az ismétléseknek, a korábban tanultak felidézésének. A munkafüzet lehetőséget nyújt arra, hogy önálló

problémamegoldásra serkentő feladataival elmélyítse a tananyag fogalmi rendszerét, azaz képessé tegye a tanulókat a szépirodalmi szövegek megértésére.

A kiadvány tipográfiai megoldásai – a tagolt, levegős tördelés, a táblázatok, fűrtábrák – hozzájárulnak a tananyag elmélyítéséhez.

